

LÄRARHANDLEDNING

"Musse & Helium Första Serien Del 4: I Duvjägarernas Klor"

Författare: Camilla Brinck

Illustratörer: Shen Fei Studios

En handledning av: Lina Stoltz

Rekomenderas: från Förskola upp till Årskurs 3

ALLA KAPITELBÖCKER

FÖRSTA SERIEN

- Del 1: *Myseriet med Hålet i Väggen*
- Del 2: *Jakten på Guldosten*
- Del 3: *Äventyret i Lindrizia*
- Del 4: *I Duvjägarernas Klor*
- Del 5: *Den sista Kampen*

ANDRA SERIEN

- Del 1: *Den Hemlighetsfulla Världen*
- Del 2: *En Oväntad Vändning*
- Del 3: *Uppdrag på Djupt Vatten*
- Del 4: *Den Låsta Portalen*

Musse & Helium

LÄRARHANDLEDNING DEL 4: I DUVJÄGARNAS KLOR

CAMILLA BRINCK

FRÅN CAMILLA

Jag har en dröm om att skapa en lite bättre värld. En värld där vi människor bryr oss mer om varandra. En värld där vi värdesätter egenskaper och handlingar som hjälpsamhet, respekt, godhet, generositet, mod, uppskattning, förståelse för varandra och civillurage. Civillurage kanske låter som ett krångligt ord, men det handlar om att våga stå upp för det man tror på, och att stå upp för andra – som att säga ifrån när någon blir mobbad. För mig är detta grundstenar hos en god människa.

Om vi anstränger oss för att vara goda varje dag, kommer vår värld att bli en bli bättre, vackrare och mer kärleksfull plats att leva på.

Det fina är att du och jag kan vara med och påverka, genom att själva försöka vara den bästa människan vi kan vara. Det betyder inte att du ska slå knut på dig själv för att göra andra lyckliga och glömma bort dig själv. Utan när du mår bra, då kan du också hjälpa andra.

Men ibland när man mår dåligt, så kan det faktiskt kännas skönt släppa fokuset på sitt eget problem för ett tag och vara ett stöd för någon annan. Hjälper du någon så får du kärlek och styrka tillbaka.

Musse och Helium jobbar dagligen med att försöka vara så goda möss som de bara kan. Ibland går det bra och ibland mindre bra, precis som för oss alla. Det handlar inte om att vara perfekt, det handlar om att göra så gott man kan.

Så nu till en hemlighet. Den här boken innehåller många hemliga och bra budskap, där du som läser kommer att få tänka efter vad du tycker är rätt och fel, känna efter vad du känner och hur du skulle ha agerat i olika situationer. Du kommer alltså inte bara dras med in i en magisk och spännande sagovärld – du kommer samtidigt få lära dig saker utan att du ens tänker på det, som självkänsla, mod, hjälpsamhet, kreativitet och att lita på sin magkänsla – för att bara nämna några saker.

Musse och Helium vill dig allt väl och delar mer än gärna med sig av sina misstag och tankar för att du ska kunna lära dig av dem. En av de viktigaste sakerna som de har lärt sig och önskar att du ska ta med dig är: Om du mår dåligt över något, prata med någon om det. Det känns alltid bättre då, och det finns hjälp att få. Tillsammans är vi starka och du är fantastisk. Kom alltid ihåg det!

/ Camilla Brinck

Camilla Brinck

INTRODUKTION

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med ordförståelse, träna på att använda **läsförståelsestrategier** och att göra **textkopplingar**.

Ord- och läsförståelseuppgifter hittar du på sidorna 9-26.

Temat i berättelsen är inte bara spännande äventyr och mystik utan också: *vänskap, samarbete* och *hjälpssambet, intuition, empati* och *att våga gå sin egen väg och göra det man tror på*. Det gör att historien om de små mössen passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete**.

Övningar och uppgifter kring värdegrundsarbete börjar på sida 27-29.

ÅTERBLICK

Börja med att repetera vad som hände i de förra böckerna *"Mysteriet med hålet i väggen"* och *"Jakten på Guldosten"* och *"Äventyret i Lindrizia"*.

Musse och Helium är två små syskonmöss som bor hemma hos människan Camilla. En dag hittar mössen ett hål i väggen. Det leder dem till Djurriket. Där får Musse och Helium veta att de egentligen är prins och prinsessa och att deras föräldrar, kungen och drottningen, är mystiskt försvunna. Musses och Heliums uppdrag är att rädda invånarna i Djurriket från de onda Duvjägarna. För att lyckas med det måste de hitta Guldosten. Musse och Helium följer sina föräldrars spår, men det visar sig inte vara det lättaste. Hela tiden möter de nya faror och onda varelser. Men de får också nya vänner som hjälper dem, som varulven Ta-ta, gamen Tant Gamelina och katten Sigge.

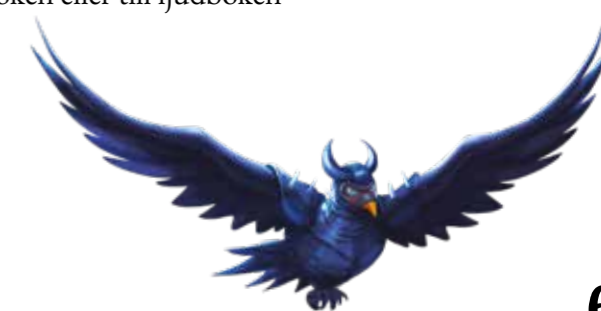
När vi lämnade Musse och Helium senast var de på väg från Lindrizia – prinsessan Frahs kungarike. Som färdmedel har de lånat Frahs flygande hundar Galantus och Prutt-Prutt.

I DUVJÄGARNAS KLOR ska de tillsammans med katten Sigge ge sig in i Djurriket igen, för att fortsätta sitt uppdrag att hitta Guldosten. Men Duvjägarna har ställt upp vakter längs hela gränsen mellan de två rikena för att tillfångata Musse och Helium ...

BILDSPEL

Ladda ner bildspelet med alla bilder i PDF-format till högläsning av boken eller till ljudboken -

www.musseochhelium.se/for-pedagoger/

BOKEN & LJUDBOKEN – TVÅ OLIKA UPPLEVELSER

Är två helt olika upplevelser.

Handledningen är framtagen för boken *"I Duvjägarnas Klor"*. Men det finns också en unik ljudboksserie att arbeta med.

LJUDBOKEN

Ljudboken *"Musse & Helium Del 4: I Duvjägarnas Klor"* är ett 90 minuter långt äventyr med 20 olika karaktärer/röster. Alla karaktärer har olika röster och med hjälp av ljudeffekter och specialskriven filmmusik lyfts både känslan och spänningen till en helt ny nivå. Precis som en film fast utan bild, så att barnen själva får använda och utveckla sin fantasi.

Det gör det möjligt att arbeta med Musse & Helium på en mängd olika sätt, t. ex:

- Börja med att lyssna på ljudboken. Eleverna får själva fantisera kring hur alla figurer och miljöer ser ut. Visualisera – måla, rita, skapa och berätta för varandra hur era inre bilder gestaltar sig. Diskutera hur spännande det är att man ser olika bilder, hur man tolkar röster och berättelser. Sedan blir det intressant att titta på bilderna i den tryckta boken och jämföra dem med elevernas versioner, här kommer ytterligare en tolkning: illustratörens.
- Lyssna på ljudboken samtidigt som ni tittar på bilderna i den tryckta boken, alternativt bildspelet, se nedan.
- Börja med att läsa boken. När ni sedan lyssnar på ljudboken får berättelsen ytterligare dimensioner med fler detaljer, musik, ljudeffekter och den spännande dialogen. Ta det ytterligare ett steg och låt ljudboken vara grunden till en dramatisering där eleverna får skriva ner replikerna och sedan turas om att spela de olika rollerna. Hur låter de små mössen när eleverna tolkar dem? Kom ihåg - inget är rätt eller fel. Lägg till egna ljudeffekter.

Välj vilket alternativ som passar dig bäst.

LÄSFÖRSTÅELSE

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsoplevelsorna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:

På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

FÖRE LÄSNINGEN

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t.ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” och ”Hur tänker du nu?”.
- På omslaget står det Camilla Brinck. Varför står det namnet här? Vem är hon?
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

UNDER LÄSNINGEN

Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- *Andra texter*: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser med djur som kan prata (Djungelboken), djur och människor som är kompisar, sagor där figurerna besöker andra världar (Narnia).
- *Elevernas egna erfarenheter*: Vad känner vi igen från t.ex. miljöer som hemmet, gården, kompisar. T.ex. problematiken med katten Sigge – om han bara får vara med och leka, blir han snällare då? Har eleverna erfarenhet av att de velat göra saker men inte vågat?
- *Världen utanför*: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? T.ex. Någon/något man är rädd för. Världar/miljöer vi inte känner till.

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning, om det är något de inte förstår, och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna pröva att läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

EFTER LÄSNINGEN

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. **Diskutera** frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan gälla ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

EPA-METODEN

EPA, som står för Enskilt, Par och Alla, och är en bra metod att arbeta med i alla ämnen. Syftet är att stärka kommunikationen mellan eleverna och aktivera deras tänkande. Metoden ökar barnens självförtroende och visar att allas röst och åsikter har betydelse.

Som steg ett får eleverna tänka enskilt och själva formulera sig (skriftligt, i bild eller vad som passar det aktuella ämnet eller den aktuella frågan), därefter arbetar de i par för att träna sig i att föra en dialog och argumentera. Till sist diskuterar alla i helklass.

Använd er gärna av EPA när ni arbetar med läsförståelsefrågorna till *"I Duvjägarnas Klor"*.

FÖRSLAG PÅ LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

(i respektive kapitel)

EN SÄKER FLYGTUR

- Varför har Musse och Helium ont i tassarna? (på raderna)
- När de är på väg att landa med flyghundarna står det att det slog volter i magen på dem? Vad menas med det? (mellan raderna)
- Varför är inte Helium orolig inför landningen? (på raderna)
- Varför måste de hoppa ner på marken innan Prutt-Prutts fjärt når upp till dem? (mellan raderna)
- Varför kommer inte Duvjägarna över gränsen? (på raderna)
- Varför famlar Helium efter Musses tass när de upptäcker Duvjägarna? (mellan raderna)
- Vad tror du hade kunnat hända om Musse hade tappat sin påse med magiskt pulver? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** När Musse upptäcker Duvjägarna blir han rädd och blundar, för att slippa se dem. Kan det hjälpa att blunda när man ser något läskigt? På vilka andra sätt kan man reagera när man blir rädd? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: dal, en fröjd för ögat, spejade, inget snack om saken, vinden ven, dalade, svindlande hastighet, garanterat, pustade ut, må jag säga, skall (hundskall), instämde, uppgivet, konstaterade, tonfall, tro sina ögon, omedvetet, en himla tur, fumlade efter, i takt med, lyste upp, lysande idé, utan och innan, mirakulöst, i sista sekunden

LIKNELSER

En liknelse kan man använda när man vill beskriva något. I kapitlet står det: "Snön såg ut som mjuk bomull".

Diskutera tillsammans: Vilka av liknelserna nedan tycker ni passar?

Snön såg ut som vispad grädde.

Snön såg ut som ett bubbelbad.

Snön såg ut som en stor ugnspannkaka.

Snön såg ut som krispig maräng.

Snön såg ut som ett fluffigt duntäcke.

MAGISKT PULVER

- Vad dök upp i luften när Musse och Helium kastade upp det magiska pulvret? (på raderna)
- Varför känner sig Sigge som en fåntratt? (mellan raderna)
- Helium säger till Musse att han brukar komma på bra idéer, men sedan kan hon ändå inte komma på något exempel. Varför inte? (mellan raderna)
- Varför måste de vara särskilt modiga just när de kliver över gränsen? Vad kommer att hända precis då? (på raderna)
- Varför måste de skynda sig lite? (mellan raderna)
- Vad sa Musse till Helium när hon var så rädd att hon nästan ville gråta? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Sigge säger att Det bara blir värre ju längre vi väntar. Brukar det vara så för dig när du ska göra något läskigt? Är det bäst att göra det snabbt? Behöver man ibland lite tid att förbereda sig? Hur kan det bli om man väntar för länge? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Musse vill inte visa för Helium att han är livrädd. Brukar du någon gång försöka vara lugn och modig när någon annan är rädd? Har du någon gång blivit mer uppskrämd av att någon annan varit rädd eller panikslagen? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: singlade, viktig detalj, nedröstad, fåntrattar, verkade mindre road, prata till punkt, geni, briljanta, försprång, uppymt, fascinerat, kippade efter luft, kändes olustigt, grabbade tag, fokus, agerar, medhållande, ihärdigt, kryllade, positiva andan, passerar, himlade med ögonen, överstökad, peppande, uppskakad

STJÄRTFJÄDERN

- Hur var vädret när Musse och Helium klev över gränsen till Djurriket? (på raderna)
- Varför höll de andan alla tre när de smög förbi Duvjägarna? (mellan raderna)
- Varför blev Sigge extra rädd när De Onda Andarna kom? (på raderna)
- Varför ryckte Musse fjädern från Duvjägaren? (på raderna)
- Varför måste de snabbt hitta ett bra ställe att övernatta på? (på raderna)
- Vad skulle Musse med lysmasken till? (mellan raderna)
- I Djurriket har de två månar. Hur tänker du att de ser ut? Är de lika eller olika stora? Är de bredvid varandra eller på varsin del av himlen? Rita/måla gärna en bild. (bortom raderna)
- Varför kunde inte Musse se paraplyträdet fastän det var så stort, 2 anledningar? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Sigge säger till Helium att han förstår honom, vilket en människa inte gör. Tror du att djur och människor kan förstå varandra? Hur kan man göra för att försöka förstå djur fastän vi inte kan prata med ord?
- **Diskutera tillsammans:** Vad tycker du om att bli fotograferad? Borde man alltid fråga innan man fotar någon? Har det hänt att någon har visat andra ett foto på dig som du inte tyckte om? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: kuttrande, kalla kårar, gigantisk, de avgörande stegen, infall, tvärnitade, kidnappat, avvak-

SYNONYMER

Synonymer är ord som betyder samma sak.

Diskutera tillsammans: Hur många synonymer till ordet gigantisk kan ni komma på?

PARAPLYTRÄDET

- Varför ska Musse och Helium ta av sig de blöta kläderna direkt? (på raderna)
- Vad säger Sigge om sina föräldrar? (på raderna)
- Varför har inte Helium provat matpillren förut? (på raderna)
- Vad menas med att Helium var exalterad över matbeställningen? (mellan raderna)
- Vilka bra saker finns det med farbrorn som Sigge bor hos? (på raderna)
- Hur vet Musse och Helium att de är på väg åt rätt håll? (på raderna)
- Vad menas med att de ska gå upp med solen? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Tant Gamelina brukar säga att smaken är som baken. Gillar ni olika maträtter i din familj? Vem gillar vad i så fall? Brukar det vara någon skillnad mellan vad vuxna gillar och vad barn gillar? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: stånkade, svullnat upp, vädjande, sin lilla tid, ofrivilligt, konstaterade, sken upp, avsvimmad, förundrat, skadeglad, på studs, skeptisk, reaktion, trots omständigheterna, på tok

ATTEN DRATTEN SNORKEL DÄNG

- Hur kunde Helium få plats med en hel säng i sin lilla ryggsäck? (på raderna)
- Vad tyckte de om att ligga under paraplyträdet och lyssna på regnet? (på raderna)
- Vem ska få Musses trofé? (på raderna)
- Varför skulle det komma en Duvjägare om inte Musse och Helium slutar säga god natt till varandra? (mellan raderna)
- Vem tror du att det är som står utanför trädet? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Har du tältat någon gång? Skulle du våga sova i tält ute i skogen? Vem skulle du vilja ha med dig i så fall? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: föredrog, utan större framgång, upprymt, högtidligt, inklusive, haja till, skeptiskt, bakparti, vips

FLYTANDE GEGGA

- Hur menar Sigge när han säger att Musse låter som en mamma? (mellan raderna)
- Varför hade Sigge gått iväg från paraplyträdet? (på raderna)
- Vad menar Sigge när han önskar dem lycka till med att packa ner sängen? (mellan raderna)
- Vem av dem lyckas fälla ihop sängen? (på raderna)
- Varför ler fåglarna mot Musse och Helium? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Helium och Sigge skrattade när Musse fått fågelbajs i håret. När får man skratta åt andra och när är det inte okej? Hur hade du reagerat om du varit Musse? (bortom raderna)
- **Diskutera tillsammans:** I kapitlet finns det två bildliga uttryck. ”Helium blev nästan ett huvud längre av allt beröm.” ”Musse kände hur hans axlar blev tunga av denna förväntan”. Vad menas med det? Varför säger man så? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: obesvärade, upprört, instämmande, missnöje, böka, negativa, fullkomliga, uppjagat

HITTA PÅ

I kapitlet använder de trollformler. ”Atten dratten snorkel däng, vi vill sova i en säng”. Och ”Atten dratten fjongel fjopen, nu är det dags att pack-i-hop-en”. Hitta på en egen trollformel. Den ska helst rimma. (Ni kan hjälpas åt att komma på rim.)

Förslag och idéer: Trolla fram glass, trolla så du kommer till en strand, trolla fram en kanin, trolla bort ett sår.

BONKA-BOLL

- Vilken är Hopparnas uppgift i Djurriket? (på raderna)
- Vad menas med att Helium inte vill höra svaret på sin egen fråga? (mellan raderna)
- På vilket sätt har Hopparna hjälpt Sigge? (på raderna)
- Hur såg blomman ut? (på raderna)
- Varför ropade Musse till blomman? (på raderna)
- Hur visste de att sköldpaddan hade legat stilla väldigt länge? (på raderna)
- Vilken är spionblommans uppgift? (på raderna) Varför har de svårt att tro på att blomman är på de elakas sida? (mellan raderna)
- Varför trodde Musse att de hamnat på fel väg? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Musse får styrka av sin fjäder. Har du någon trofé, maskot eller särskild sak som kan ge dig styrka och pepp i olika situationer? Tror du att det kan vara bra att ha en sådan? Kan det fungera? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: återskapa, respekt, fick styrka, mynna ut, bokstavligen, ståtlig, en annan vinkel, presenterade sig, vibrera, kamouflerad, slug, en ära, detaljerad, information, initiativ

FAKTA OM KAMOUFLAGE

Kamouflage är ett sätt som personer, djur eller föremål, använder för att inte synas. Man försöker smälta in i omgivningen genom att härma färg och mönster. Kamouflag är ett skydd från att upptäckas, och bland djur används det både för att inte bli uppäten och för att själva jaga bättre.

GO-AF-TÖÖÖN

- Vad betyder ”god afton”? (på raderna)
- Varför heter kapitlet så konstigt? Vad betyder det egentligen? (på raderna)
- Varför har Sjusovaren så lång hals? (på raderna)
- Vad vaknade Sjusovaren av? (på raderna)
- Varför höll Helium andan när Musse skrek åt Sjusovaren? (mellan raderna)
- På vilket sätt är Musse och Sjusovaren lika? Vad har de gemensamt? (mellan raderna) • Är du morgontrött eller morgonpig? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: dialekten, eftertänksam, smickrande, konsekvenser, utsöndrar, omgivningen, genialisk, bita på alla, invecklat, härs och tvärs

FAKTA OM DIALEKTER

Dialekter är skillnader i hur man talar ett språk. Det kan vara skillnader i ord och uttal. Man har olika dialekter beroende på var man kommer ifrån eller var man bor. Det kallas geografiska skillnader. Dialekten får man redan som liten och det kan vara svårt att ändra sin dialekt. En del dialekter kan vara svåra för andra att förstå även om man faktiskt pratar samma språk. (Vissa djur, som späckhuggare, har också dialekter.)

Diskutera tillsammans: Vilka dialekter känner du till och hur låter de? Pratar alla i din familj likadant?

DEN HEMLIGA VÄGEN

- Vad säger Sjusovaren att Musses och Heliums föräldrar hade med sig? (på raderna)
- Varför är Guldosten så viktig? (på raderna)
- Hur kommer det att bli i Djurriket om Duvjägarna hittar Guldosten först? (mellan raderna)
- Varför tror du att Trolle-Rätta inte kan se Guldosten i sin magiska kula? (bortom raderna)
- Varför är vinnarglöden viktig för att de ska klara uppdraget? (på raderna)
- Varför verkade den hemliga vägen först som en dålig sak och sedan som en bra? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: stammade, exalterad, information, finna, förtydligade, strategi, om vi säger så, fokusera, vinnarglöd, grävde ner oss, deppade ihop, febrilt, slugt, sken upp

SJUSOVARENS VISDOMSORD

- Varför brukar djur och varelser gå till vattenfallet? (på raderna)
- Hur ska Musse och Helium kunna gå rakt igenom bergväggen? (på raderna)
- Helium säger till Musse: "Tur för dig att svamparna du åt inte var giftigare än de var". Vad menar hon? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Sjusovaren säger att man kan lära sig mycket av gamla människor, eftersom de har en massa erfarenheter. Vad har du lärt dig av dina egna erfarenheter? Vad har du lärt dig av någon som är äldre? (bortom raderna)
- Hur vet Duvjägarna var Musse och Helium är? (på raderna)
- Hur vet de att Duvjägarna är i närheten? (på raderna)
- Vad gör man när man uppehåller någon? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: hulka, högtidligt, illusion, komplimang, se i syne, ångerfull, intygade

VATTENFALLET

- Varför måste Musse och Helium kasta sig i vattnet fastän det kunde vara farligt? (på raderna)
- Vad är det för märkligt med vattnet i vattenfallet? (på raderna)
- Hur ser det ut på andra sidan om den magiska bergväggen? (på raderna)
- Hur visste de att de skulle lita på Sjusovaren? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Vad tycker du om att bada och dyka? Musse gillar inte att få vatten i öronen. Vad tycker du om att få vatten i öron, näsa eller hals? Har du någon gång fått en kallsup? Hur var det? (bortom raderna)

FAKTA OM VATTENFALL

I Sverige finns det ganska många vattenfall. Tännforsen i Jämtland brukar kallas Sveriges största vattenfall. Det är inte så högt, men väldigt brett. Sveriges högsta vattenfall är Njupeskar i Dalarna. (Det är ca 90 meter högt. Världens högsta vattenfall är över 900 meter högt!) Förut var Stora Sjöfallet i Norrbotten störst, men man har dämt upp Lule älv för att göra el. Älven är därför ombyggd på flera ställen för att passera olika vattenkraftverk.

STJÄRTREM OCH SKAV I RUMPAN

- Varför trillade Sigge omkull när han insåg att det var båten som pratade? (mellan raderna)
- Hur många ögon har den talande båten? Varför har den så många? (på raderna)
- Varför är båten så glad över att Musse, Sigge och Helium kommit? (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Ingen vill nog vara ensam för alltid, men en del trivs bra med att vara för sig själva och andra vill ha sällskap nästan hela tiden. Hur är du som person? Är du mer inåtvänd eller utåtriktad? (bortom raderna)
- Vad menas med att de har bra kontakter och hur märks det? (mellan raderna)
- Sigge säger: ”för min del kvittar det”, vad menas med det? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: dovt klingande, gonggong, kanal, tristess, fören, landgången, hajade till, passagerare, ombord, på däck, diggar

HOMONYMER

Homonymer kan betyda olika saker. De här homonymerna finns i kapitlet. Kan du komma på vilka två olika betydelser de har?

kanal
däck
för
hopp
gunga
kontakt
röra
våg

FLYTKORVEN

- Varför bajsade Musse i vattnet? (på raderna)
- Vad var den gula knappen för något? (på raderna)
- Båten säger att ”det kan hända den bästa”. Vad menas med det? (mellan raderna)
- Vad menas med att ”svara utan att blinka”? (mellan raderna)
- Varför blir Musse sugen på att smaka på buskens blommor? Varför låter han bli? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: uteslutet, frustrerat, i god fart, blickade framåt, olustigheterna, instrumentbrädan, ilfart, synade

BRA ATT VETA OM BÅTVETT

Använd alltid flytväst

- Var inte fler personer i båten än den är avsedd för.
- Sitt alltid ner i båten.
- Byt bara plats i båten om det är absolut nödvändigt och då en i taget.
- Stanna vid båten om du faller i vattnet.
- Ropa bara på hjälp om du är i nöd (inte för skojs skull när du leker).
- Vifta långsamt med båda armarna över huvudet och åt sidorna om du behöver hjälp.

Om du ska hjälpa någon som fallit i vattnet

- Ha alltid något mellan dig och den andra, den ”förlängda armen”.
- Ta upp personen i aktern på båten.

FÖRTÄCKTA KNAPPAR

- Till vem säger Musse: ”Se så, det kommer att bli bra”? (mellan raderna)
- Vad är det för grop Sigge och Helium ramlat ner i? (på raderna)
- Varför trycker Musse på den röda knappen? (på raderna)
- Vem är Fjäderspets? (på raderna)
- Fjäderspets säger att Musse är kaxig, men ”vi får väl se hur länge det varar”. Vad menar han med det? (mellan raderna)
- **Diskutera tillsammans:** Musse och Helium har lärt sig av Camilla att det är bra att andas lugnt när man är rädd eller arg. Har du provat det någon gång? Hjälper det dig? Har du några fler knep för att lugna dig själv och komma ner i varv? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: gången, becksvart, komma ner i varv, ogenomtänkt, förtäckta, fynd, ryggade tillbaka, ta miste på, fick medhåll

FAKTA OM FÄRGBLINDHET

Färgblindhet är när en person har svårt att uppfatta färger. Det är vanligast med svårigheter att skilja på färgerna röd och grön. Att vara färgblind är oftast ärftligt och vanligare för pojkar än för flickor.

MOT DUVJÄGARNÄSTET

- Varför mumlar Sigge och Helium ”Åh neeej” när Fjäderspets ser vad Musse har bakom örat? (mellan raderna)
- Hur ser Duvjägarnästet ut? (på raderna)
- Vad hör de för ljud när de kommer nära slottet? (på raderna)
- Beskriv källaren dit vakterna tar dem. (på raderna)
- **Diskutera tillsammans:** När de hamnar i källaren går det kalla kårar längs ryggraden på de tre vännerna. Kan du föreställa dig hur det känns? Har du känt så någon gång?
- **Diskutera tillsammans:** Om du var med dem tillsammans i fängelset. Vad skulle du säga eller göra för att hålla modet uppe? (bortom raderna)
- Hur känner sig Musse och Helium i slutet av kapitlet? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: garanterat, förgäves, tinnar och torn, skärrat, beläget, byte, skrockade, få en glimt av, rustning, separat, medtagen, ömt

VÄRDEGRUNDSARBETE

Enligt Lgr 11 är skolans mål är att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.
- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

ÖVNINGAR OCH UPPGIFTER KRING VÄRDEGRUNDSARBETE

Här följer några arbetsätt samt lekar och övningar som passar och inspirerar vid arbetet med värdegrundsfrågor. De tränar vi-känsla, gruppkänsla, samarbete, empati och trygghet och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbning.

Tänk på att det viktiga i samsarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samsarbetet i gruppen som ska stå i fokus. Eleverna ska inte välja vem de ska samsarbeta med eller sitta/stå bredvid, vem som helst i gruppen går lika bra.

Välj ut övningar som passar för gruppen och den nivå av respekt som finns mellan eleverna. Om någon elev till exempel är hårdhänt får hen inte vara med på fysiska övningar om det inte finns en vuxen resurs som stöd.

RUNDA

Alla sitter i en cirkel. Ledaren har i förväg planerat en fråga som alla deltagare ska fundera ut sitt svar på. När ledaren ställt frågan får alla fundera en liten stund under tystnad. Därefter går ordet runt i cirkeln i turordning. De övriga lyssnar utan att kommentera.

Förslag på teman:

- Vilket är ditt favoritgodis/din favoritmat
- Nämn en plats där du gillar att vara
- Vad är du stolt över
- Nämn ett djur du gillar

SKICKA PULS

Alla står hand i hand i en cirkel. Ledaren börjar att skicka en puls genom att trycka till lätt men tydligt i en av de händer den håller i. Personen som fick handtryckningen skickar den vidare på samma sätt till personen i den andra handen. Pulsen ska nu ta sig runt cirkeln och tillbaka till ledaren. Om det tar stopp eller pulsen går åt fel håll börjar man om.

BOLLMASSAGE

Deltagarna delas in i par. Den ena lägger sig på mage. Den andra får en boll. Den som har bollen ska nu rulla den över ryggen på den som ligger.

STÅ SOM OM

Be alla deltagare hitta en egen plats i rummet. Säg en känsla i taget som de ska visa med kroppsspråk. Övningen görs helt under tystnad, det är bara kroppen och ansiktet – inte rösten – som visar känslan. Be gärna eleverna titta på dig hela tiden (om de inte tittar på varandra är det lättare för dem att fokusera på övningen). Prata gärna om kroppsspråk och hur det är ett sätt att kommunicera.

Stå som om:

- du är glad
- du är nervös
- du är modig
- du är ledsen
- du är förvirrad
- du är rädd
- du är frusen
- du är nöjd
- du är arg
- du är kissnödig
- du är stark
- du är trött
- du är bestämd

ÄNDRA 10 SAKER

Dela in deltagarna i två lika stora grupper. Grupperna ska nu ställa sig mitt emot varandra så att alla ser alla. Be deltagarna att noga observera den andra gruppen. De ska memorera hur var och en ser ut. Efter några minuter så ber du den ena gruppen att gå till ett annat rum. Båda grupperna ska nu ändra 10 saker i deras gemensamma utseende. Det kan till exempel vara att två deltagare byter strumpor, en deltagare tar av sig ett smycke eller en keps osv. När båda grupperna är klara så ställer de sig återigen i sina grupper, i samma ordning som tidigare. De ska nu gemensamt se vilka 10 saker som förändrats i den andra gruppen.

Tips! Hur många saker som ändras kan anpassas efter hur stora grupperna blir. Bra om alla får ändra på något. (Bestäm innan deltagarna börjar ändra på saker hur ni väljer att räkna förändringarna. Om två personer/elever byter strumpor – är det en eller två förändringar?)

GEMENSAM SAK

Dela in gruppen i mindre grupper om 4–5 i varje. Deltagarna ska nu i de mindre grupperna komma överens om en sak som de alla tycker om och en sak som de inte tycker om. Det kan vara allt mellan himmel och jord, de kan tycka om lördagar men tycka illa om krig, de kan tycka om sommaren men tycka illa om pölsa ... När de kommit överens om dessa två saker ska de bestämma hur de ska visa dem för gruppen. Det är förbjudet att säga vad de valt med det exakta ordet. De kan däremot välja att beskriva det med andra ord, rita en rebus, framföra en dans, göra en kort teaterscen eller precis vad de själva kan tänka sig att göra. De ska visa en sak i taget. De andra deltagarna ska titta på deras uppvisning och sedan kunna tolka vad det är de visat och vad de tycker om det. Det gäller alltså att också vara tydlig i hur man framställer det, positivt eller negativt.

VILL DU TA DEL AV HELA MUSSE & HELIUMS MAGISKA VÄRLD?

Använd QR-koden till vår hemsida musseochhelium.se där du bland annat hittar senaste nytt, gratis pedagogiskt material, youtube-kanal, spotify med massa musik och mycket mer. Vi ses där!

